

**СОВЕТ БИРЮЛИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЫСОКОГОРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**
422737, Республика Татарстан, Высокогорский район
П.Бирюлинского з/с, ул.Кольцевая, 33

**РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
БИЕКТАУ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БӨРЕЛЕ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**
422737, Татарстан Республикасы, Биектау районы,
Бөреле жәнлек совхозы пос., Кольцевая ур,33

Тел./факс: +7(84365) 76-5-45, e-mail: Brl.Vsg@tatar.ru

**РЕШЕНИЕ
« 09 » февраля 2018 ел.**

**КАРАР
№ 50**

**Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Бөреле авыл
жирлеге муниципаль берәмлегенең башкарма комитеты турындағы
нигезләмәне раслау хакында**

"Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 37 статьясы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июнендендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Бөреле авыл жирлеге Уставына таянып, Бөреле авыл жирлеге Советы төзелде.

КАРАР БИРДЕ:

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Бөреле авыл жирлеге муниципаль берәмлеке Башкарма комитеты турындағы нигезләмәне раслау хакында" 2008 ел, 31 декабрь, 999 нчы каары
2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Бөреле авыл жирлеге Советының "Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Бөреле авыл жирлеге муниципаль берәмлеке Башкарма комитеты турындағы нигезләмәне раслау хакында" 2015 ел, 13 февраль, 59 нчы каары үз көчен югалткан дип санау турында" 2015 ел, 13 февраль, 59 нчы каары
3. Әлеге каарап кабул ителгән көннән үз көченә керә һәм Интернет чөлтәрендәге веб-адрес буенча Биектау муниципаль районының рәсми сайтында халыкка житкөрелергә һәм урнаштырылырга тиеш <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru> -Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат порталының рәсми сайтында: <http://pravo.tatarstan.ru> к
4. Әлеге каарның үтәлешен контролльдә тотам.

Совет рәисе,
Авыл жирлеге Башлыгы

Т.Х.Багаутдинов

Приложение
Утвержден
Решением Совета Бирюлинского
сельского поселения Высокогорского
муниципального района РТ
« 09 » февраля 2018 г. № 50

ЭШ
Башкарма комитет турында
муниципаль берәмлеге Бөреле авыл жирлеге башлыгы

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Бөреле авыл жирлеге Уставы нигезендә эшләнде һәм Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы авыл жирлеге башкарма комитетының хокукий статусын билгели (алга таба - авыл жирлеге башкарма комитеты).

1.2. Авыл жирлеге башкарма комитеты Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы авыл жирлегенең башкарма-боеру органы булып тора һәм Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы авыл жирлеге Уставы (алга таба - Устав) жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләр һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен вәкаләтләр бирелә.

Авыл жирлеге башкарма комитеты эшчәnlеге белән Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Бөреле авыл жирлеге башлыгы (алга таба - авыл жирлеге башлыгы) житәкчелек итә.

1.3. Авыл жирлеге башкарма комитеты «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыру өчен барлыкка килә торган юридик зат хокукларына ия һәм федераль закон нигезендә юридик заттар сыйфатында дәүләт теркәвенә алышырга тиеш.

1.4. Авыл жирлеге башкарма комитеты эшчәnlеген финанслау Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Бөреле авыл жирлеге бюджеты хисабына башкарыла

1.5. Авыл жирлеге башкарма комитеты үз эшчәnlеген Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының закон һәм норматив актлары, авыл жирлеге Советы каарлары, авыл жирлеге башлыгы каарлары һәм боерыклары, әлеге Нигезләмә нигезендә башкара.

1.6. Тулы исеме-Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Бөреле авыл жирлеге башкарма комитеты.

Кыскартылган исеме-Бөреле авыл жирлеге башкарма комитеты.

1.7. Авыл жирлеге башкарма комитетының адресы:

- Юридик адрес: 422737, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Бөреле жәнлек совхозы поселогы, Кольцая ур., 33.

-почта адресы: 422737, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Бөреле жәнлек совхозы поселогы, Кольцая ур., 33.

1.8. Авыл жирлеге башкарма комитетының оператив идарәсендә аерым мөлкәте бар, аерым баланска ия, үз исеме язылган мөһер, нотариаль гамәлләр, штамплар, бланклар башкарғанда кулланыла торған Герб мөһере, суд органнарында гариза бируге һәм жавап бируге булырга, агымдагы эшчәнлеген тәэмин итү өчен дә, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы авыл жирлеге халкы мәнфәгатьләрендә дә Шартнамәләрнең (контрактларның) теләсә нинди төрләрен төзөргә хокуклы.

1.9. Авыл жирлеге башкарма комитеты Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы муниципаль берәмлеге чикләрендә эшли.

1.10. Бөреле авыл жирлеге башкарма комитеты турындагы нигезләмәне раслау, нигезләмәгә үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту, Нигезләмәнең гамәлдә булуын туктату авыл жирлеге Советы карары буенча гамәлгә ашырыла.

1.11 Башкарма комитетының структурасы жирлек башлыгы тәкъдиме буенча жирлек Советы тарафыннан раслана.

Авыл жирлеге башкарма комитеты структурасына түбәндәгеләр керә: Башкарма комитет житәкчесе – Жирлек башлыгы, Башкарма комитет секретаре, Башкарма комитетының башка вазыйфаи затлары.

1.12. Авыл жирлеге Башкарма комитетының штат расписаниесе, хезмәткә түләү фонды авыл жирлеге бюджетында жирле үзидарә органнарының эшләвен тәэмин итү өчен билгеләнгән акчалар чикләрендә авыл жирлеге Советы карары белән раслана.

1.13 авыл жирлеге башкарма комитеты муниципаль хезмәткәрләренең вазыйфаи күрсәтмәләре жирлек башкарма комитеты боерыгы белән раслана һәм жирлек башлыгы тарафыннан имзалана.

2. Авыл жирлеге башлыгы

2.1. Жирлек башкарма комитеты белән бердәм башлангыч принципларда жирлек башлыгы житәкчелек итә

2.2. Жирлек башлыгы жирлекнең ин югары вазыйфаи заты булып тора, әлеге устав белән жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз вәкаләтләре бирелә.

2.3 жирлек башлыгы законнар һәм Устав нигезендә яшерен тавыш бирудә гомуми тигез һәм турыдан-туры сайлау хокуку нигезендә 5 елга сайлана.

2.4 жирлек башлыгы вәкаләтләре үз вазыйфасына кергән көннән башлана һәм яңа сайланган жирлек башлыгы вазыйфасына керешкән көнне туктатыла.

2.5. Авыл жирлеге башлыгы эшчәнлеген матди-финанс яғыннан тәэмин итү

федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, авыл жирлеге Советының Устав һәм норматив хокукый актларында каралган шартларда Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы авыл жирлеге бюджеты акчалары исәбеннән башкарыла.

2.6. Авыл жирлеге башлыгы авыл жирлеге халкына һәм советка контролъ һәм хисап тottы.

2.7. Авыл жирлеге башлыгы авыл жирлеге башкарма комитетын формалаштыра һәм аның эшчәнлеге белән устав һәм авыл жирлеге башкарма комитеты турындагы Нигезләмә нигезендә житәкчелек итә.

2.8. Авыл жирлеге башкарма комитеты хәzmәткәрләрен билгели һәм вазыйфадан азат итә.

2.9. Авыл жирлеге башлыгы үз вазыйфаларын вакытлыча (авыруга яки ялга бәйле рәвештә) башкара алмаса, аларны жирлек башлыгы урынбасары, Ә аның булмаганды - авыл жирлеге Советы каары нигезендә жирлекнең башка вазыйфаи заты башкара.

2.10. Бөреле авыл жирлеге башлыгы вазифаларын вакытлыча башкару Бөреле авыл жирлеге башлыгы каары белән йөкләнә.

2.11. Авыл жирлеге башкарма комитеты исеменнән судларга дәгъва гаризалары кул куя.

2.12. Судта, арбитраж судында, шулай ук дәүләт хакимиятенең һәм Идарәнен тиешле органнарында авыл жирлеге мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау буенча чаралар күрә.

2.13. Аларга билгеләнгән вазыйфаи затларга карата кызыксындыру һәм дисциплинар җаваплылык чаралары күрә.

2.14. Авыл жирлеге башлыгы авыл жирлеге советына авыл жирлеге башкарма комитеты эшчәнлегенең нәтижәләре, шул исәптән авыл жирлеге Советы тарафыннан куелган мәсьәләләрне хәл итү турында еллык отчетларны тәкъдим итә

2.15. Авыл жирлеге башлыгы, авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан үз вәкаләтләрен, шул исәптән бюджет һәм бюджеттан тыш акчаларны рациональ файдалану максатында, иң зур нәтижәлелеккә ирешү максатыннан, башка киңәшмә органнары оештырырга хокуклы.

2.16. Элеге Нигезләмә һәм устав арасындагы каршылыклар булган очракта Устав нигезләмәләре кулланыла. Устав нигезләмәләренә төбәк яки федераль законнар белән каршы килгән очракта, Татарстан Республикасы законнары һәм Россия Федерациясе законнары кулланыла.

2.17. Авыл жирлеге башлыгы 2008 елның 25 декабрендәге "Коррупциягә каршы тору турында" 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны үтәргә һәм бурычларны үтәргә тиеш.

3. Авыл жирлеге башкарма комитеты компетенциясе

3.1. Авыл жирлеге башкарма комитеты түбәндәге вәкаләтләрне башкара::

1) жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау, жирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен контролъдә тоту, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзү

hэм раслау;;

2) жирлекнен жирле салымнарын hэм жыемнарын билгелэү, үзгэртү hэм юкка чыгару;;

3) жирлекнен муниципаль милкендэгэ мөлкэтенэ ия булу, аннан файдалану hэм эш иту;;

4) жирлекнен торак пунктлары чикләрендэ беренчел янгын куркынычсызлыгы чарапарын тээмин иту;

5) жирлек халкын элемтэ, жэмэгать туклануы, сэүдэ hэм көнкүреш хезмэте күрсэти белэн тээмин иту өчен шартлар тудыру;;

6) жирлек халкын мэдэнийт оешмалары хезмэтлэре белэн тээмин иту hэм ял оештыру өчен шартлар тудыру;;

7) Жирлек территориясенде физик культура, мэктэп спорты hэм массакулэм спорт үсеше өчен шартлар булдыру, жирлекнен рэсми физкультура-сёламётлэндерү hэм спорт чарапарын үткэрүне оештыру;;

8) жирлекнен архив фондларын формалаштыру;

9) жирлек территорииясен төзеклэндерүне (урамнары яктырту, территориияне яшеллэндерүне, урам исемнэрэе hэм йорт номерлары язылган күрсэткечлэр урнаштыруны, кече архитектура формаларын урнаштыруны hэм карап тотуны да кертеп)оештыра;;

10) жирлек территорииясен төзеклэндерү кагыйдэлэрен раслау, шул исэптэн алар урнашкан биналарны (торак йортларны да кертеп), корылмаларны hэм жир кишэрлеклэрэн карап тоту талэплэрэн, тиешле Биналарныц hэм корылмаларныц фасадларын hэм коймаларын тышкы кыяфэтенэ карата, аларны төзеклэндерү буенча эшлэр исемлеген hэм аларны үтэүненэ ешлыгын, биналарныц (биналарныц) hэм корылмаларныц тирэ-юнь территорииялэрэн төзеклэндерүдэ катнашу тэртибен билгелэү; ; жирлек территорииясен төзеклэндерүне оештыру (урамнары яктырту, территорииялэрне яшеллэндерү, урам исемнэрэе hэм йорт номерлары язылган күрсэткечлэр кую, кече архитектура формаларын урнаштыру hэм карап тоту);

11) адреслар бирү, адресларны үзгэртү, юкка чыгару, урам-юл чeltэрэ элементларына (федераль эhэмияттэгэ автомобиль юлларыннан, региональ яки муниципальара эhэмияттэгэ автомобиль юлларыннан, муниципаль районныц жирле эhэмияттэгэ жирле эhэмияттэгэ автомобиль юлларыннан тыш), жирлек чикләрендэ планлаштыру структурасы элементлары атамаларын бирү, мондый атамаларны үзгэртү, юкка чыгару, дэүлэт адреслы реестрында мэгълүмат урнаштыру;;

12) авыл хужалыгы житештерүен үстерүгэ ярдэм иту, кече hэм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру;

13) жирлектэ балалар hэм яшьлэр белэн эшлэү чарапарын оештыру hэм гамэлгэ аширу;

14) жэмэгать тэртибен саклауда катнашучы гражданнарга hэм аларныц берлэшмэлэрэнэ ярдэм күрсэти, халык дружиналары эшчэнлеге өчен шартлар тудыру;

15) каты коммуналъ калдыкларны жыю (шул исэптэн аерым жыю) hэм транспортлау эшчэнлеген оештыруда катнашу;

16) ритуаль хезмётлэр оештыру hэм күмү урыннарын карап тоту;

17) жирлек чикләрендэ халыкны су белэн тээмин иту, ташландык суларны ағызу,

халыкны ягулык белән тәэмин итүне оештыру, Россия Федерациисе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә;

18) жирлекнең торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге;

19) милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациисе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чарапарны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру.;

20) жирлек халкының массакуләм ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндөрүне оештыру, шул исәптән гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керүен тәэмин итү.

3.2. Федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру;

3.2.1. Авыл жирлеге башкарма комитеты хокуклы.:

1) жирлек музейларын булдыру;

2) жирлектә нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнашу;

4) жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни мохтариятләрнең хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру.;

5) Россия Федерациисе халыкларының милли-мәдәни үсешенә ярдәм итү һәм жирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чарапарны гамәлгә ашыру.;

6) жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү чарапарын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;

7) муниципаль Яңғын сагы булдыру;

8) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

9) кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен һәм мәжбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм күрсәтүне гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтчелек комиссияләренә ярдәм күрсәту.;

10) "Россия Федерациисендә инвалиларны социаль яклау турында" 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалиларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомулмоссия инвалилар ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәту.;

11) федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәту сыйфатын бәйсез бәяләүне үткәрүне оештыру өчен шартлар тудыру.;

12) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарга муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирү;

13) жирлек территориясендә яшәүче сүкбай хайваннарны тоту һәм тоту чарапарын гамәлгә ашыру;

14) "Россия Федерациясендэ хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезлэрэे турында" 2016 елның 23 июнендэгэ 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкэсендэ чарапарны гамэлгэ ашыру.

3.2.2. Авыл жирлеге башкарма комитеты, эгэр федераль законнарда каралса, башка дэүлэт вэкалэтлэрэн гамэлгэ ашырырга, шулай ук башка муниципаль берэмлеклэрнэц жирле үзидарэ органнары, дэүлэт хакимиите органнары компетенциялэрэн кертелмэгэн һэм федераль законнар һэм Татарстан Республикасы законнары белэн аларның компетенциясеннэн төшереп калдырылмаган башка мэсьэлэлэрне, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгэн бюджетара трансфертлардан һэм түлэулэрнэц өстэмэ нормативлары буенча салым керемнэрэннэн тыш, хэл итэргэ хокуклы.

3.2.3. Авыл жирлеге башкарма комитеты Федераль законнар, авыл жирлеге Советы каарлары, авыл жирлеге башлыгы каарлары һэм боерыклары нигезендэ жирле эхэмийттэгэ мэсьэлэлэрне хэл иту буенча авыл жирлеге жирле үзидарэ органнарының вэкалэтлэрэн үтэүне тээмин итэ.

3.2.4. Авыл жирлеге башкарма комитеты Федераль законнар һэм Татарстан Республикасы законнары жирле үзидарэ органнарына бирелгэн аерым дэүлэт вэкалэтлэрэн гамэлгэ ашыра.

3.2.5. Авыл жирлеге башкарма комитеты Уставта федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары нигезендэ билгелэнгэн башка вэкалэтлэрне башкара.

4. Жирлек башкарма комитеты вэкалэтлэр

4.1. Авыл жирлеге башкарма комитеты муниципаль милек белэн идарэ иту өлкэсендэ түбэндэгэ вэкалэтлэрне башкара::

1) жирлекнэц муниципаль милкендэгэ мөлкэте белэн идарэ итэ, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, куллану, алар белэн эш иту һэм арендалау мэсьэлэлэрэн хэл итэ;

2) жирлек Советы каары белэн билгелэнэ торган очракларда жирлек Советы килешүенэ (раславына) муниципаль милекне читлэштерү, шул исэптэн аны хосусыйлаштыру турында тэкъдимнэр өзөрли һэм кертэ;;

3) муниципаль милектэ булмаган предприятиелэр, оешмалар белэн жирлекнэц икътисадый һэм социаль үсेशендэ хезмэttэшлек турында килешүлэр төзи; жирлек территориясендэ халыкка хезмэт курсетү өлкэсендэ төрле милек формасындагы предприятиелэр булдыруга ярдэм итэ;;

4) жирлек советы билгелэгэн тэртилтэ муниципаль предприятиелэр һэм учреждениелэр төзи, аларның эшчэнлек максатларын, шартларын һэм тэртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль казна учреждениелэрэн һэм Предприятиелэрне үзгэртеп кору һэм бетерү мэсьэлэлэрэн хэл итэ, контракт нигезендэ билгели һэм аларның житэкчелэрэн билэп торган вазыйфадан азат итэ;;

5) муниципаль казна учреждениелэрэе эшчэнлэгэн финанс ягыннан тээмин итууне һэм муниципаль йөклэмэне бюджет һэм автоном муниципаль учреждениелэр тарафыннан финанс белэн тээмин итууне гамэлгэ ашыра, шулай ук муниципаль ихтыяжларны тээмин иту өчен товарлар, эшлэр, хезмэт курсэтүлэр сатып алуны гамэлгэ ашыра;

- 6) кече hэм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;
- 7) федераль законнар hэм Татарстан Республикасы законнары нигезендэ башка вәкаләтләр.

4.2. Халыкка коммуналь-көнкүреш, сәүдә хезмәте күрсәтү, кулланучылар хокукларын яклау өлкәсендә түбәндәгә вәкаләтләрне гамәлгә ашыра::

1) жирлек чикләрендә электр, жылылык, газ hэм су белән тәэмин итүне, шулай ук халыкны ягулык белән тәэмин итүне hэм халыкны Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә ягулык белән тәэмин итүне оештыра;

2) халыкны су белән тәэмин итүне оештыра, шул исәптән кайнар су белән тәэмин итүне, салкын су белән тәэмин итүне hэм (яки) ташландык суларны ағызуны хәл итүче оешмалар үз йөкләмәләрен, йә күрсәтелгән оешмаларның үз йөкләмәләрен үтәүдән баш тарткан очракта, халыкны су белән тәэмин итүне hэм (яки) ташландык суларны ағызуны оештыру буенча чаралар күрә;

3) жирлекнен су белән тәэмин итү hэм ташландык суларны ағызу схемаларын раслый;

4) жирлек территориясен төзекләндерүне оештыра hэм мәсьәләләрне жайга сала ала:

а) гомуми файдаланудагы территорияләрне карап тоту hэм мондый территорияләрдән файдалану тәртибе;

б) биналарның, төзелмәләрнен, корылмаларның тышкы кыяфәте hэм киртәләр конструкцияләре;

в) төзекләндерү элеменларын проектлау, урнаштыру, карап тоту hэм торғызу, шул исәптән жир эшләрен башкарғаннан соң да,;

г) муниципаль берәмлек территориясен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны архитектура яктылыгын да кертеп, яктыртуны оештыру;

д) муниципаль берәмлек территориясен яшелләндерүне оештыру, шул исәптән торак пунктлар чикләрендә урнашкан газоннар, чәчәк түтәлләре hэм үлән үсемлекләре биләп торган башка территорияләрне төзү, карап тоту, торғызу hэм саклау тәртибен дә кертеп;

е) муниципаль берәмлек территориясендә мәгълүмат урнаштыру, шул исәптән урам исемнәре hэм йорт номерлары, элмә такталары куелган күрсәткечләр урнаштыру;

ж) балалар hэм спорт мәйданчыкларын, хайваннарны урамда йөрту өчен мәйданчыклар, парковкалар (парковка урыннары), кече архитектура формаларын урнаштыру hэм карап тоту;;

з) жәяулеләр коммуникацияләрен, шул исәптән тротуарларны, аллеяларны, юлларны, сукмакларны оештыру;

и) күрсәтелгән территория буенча инвалидларның hэм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәренен тоткарлыксыз хәрәкәтен тәэмин итү максатларында муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү;;

к) муниципаль берәмлек территориясен, шул исәптән кышкы чорда;

л) янгыр сулары ағынтыларын оештыру;

м) жир эшләрен үткәрү тәртибе;

н) биналарның, төзелмәләрнен, корылмаларның, жир кишәрлекләренен

(милекчеләреннән һәм (яки) башка законлы хужаларының, шул исәптән, якын-тире территорияләрне карап тотуда катнашы; (2018 елның 28 июненнән үз көченә керә)

турында) тирә-юнь территорииләре чикләрен Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән тәртип нигезендә билгеләү; (2018 елның 28 июненнән үз көченә керә)

муниципаль берәмlek территориясен бәйрәмчә рәсмиләштерү тәртибе;

р) муниципаль берәмlek территориясен төзекләндерү буенча чараларны тормышка ашыруда гражданнар һәм оешмаларның катнашу тәртибе;

с) муниципаль берәмlek территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен үтәүне контролльдә тотуны гамәлгә ашыру.

5) жирлек территориясен төзекләндерүне (урамнарны яктырту, территорияне яшелләндерүне, урам исемнәре һәм йорт номерлары язылган күрсәткечләр урнаштыруны, кече архитектура формаларын урнаштыруны һәм карап тотуны да кертеп) оештыра;;

6) жирлек халкының массакүләм ял итү өчен шартлар тудыра һәм халыкның массакүләм ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыра, шул исәптән гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керүен тәэммин итә.;

7) жирлек халкын сәүдә, җәмәгать туклануы, көнкүреш хезмәте күрсәту хезмәтләре белән тәэммин итү өчен шартлар тудыра; базарлар һәм ярминкәләр оештыра;

8) жирлек территориясендә каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыруда катнаша;

9) жирләү урыннарын карап тоту һәм ритуаль хезмәтләр оештыра;

10) кулланучыларның шикаятьләрен карый, кулланучылар хокукларын яклау мәсьәләләре буенча аларга консультацияләр бирә;

11) кулланучылар хокукларын яклау (билгесез кулланучылар даирәсө) судларга мөрәжәгать итә.;

12) кулланучының сыйфатсыз товарлар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр), шулай ук тормыш, сәламәтлек, кулланучылар мөлкәтенә һәм әйләнә-тире мохит өчен куркыныч булган товарлар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр) кулланучысының шикаяте буенча ачыклануы турында товарларның (эшләрнән, хезмәтләрнән) сыйфатын һәм куркынычсызлыгын тикшереп торучы федераль башкарма хакимият органнарына хәбәр итә.;

13) кулланучыларның билгесез даирәсенә карата житештерүче (башкаручы, сатучы, вәкаләтле оешма яки вәкаләтле индивидуаль эшкуар, импортер) тарафыннан хокукка каршы гамәлләрне туктату турында судларга дәгъвалар белдерә;

14) Авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә ярдәм итә, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;

15) торак пунктларда гражданнарның урамнар, мәйданнары һәм башка яшәү территорииләренә исемнәр, йортлар номерларын билгеләү, урамнарны яктыртуны оештыру һәм урам исемнәре һәм йорт номерлары язылган күрсәткечләр куюны үз эченә ала.;

16) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә башка вәкаләтләр.

4.3. Төзелеш, транспорт һәм элемтә өлкәсендә түбәндәгे вәкаләтләрне гамәлгә ашыра::

- 1) жирлекнәң генераль планы проектын эшли;
- 2) жирлекнәң жирдән файдалану һәм төзелеш Кагыйдәләре проектын эшли, жирлек территориясен планлаштыру буенча документлар әзерли;;
- 3) жирлек территориясендә капиталь төзелеш объектларын төзүне, үзгәртеп коруны тормышка ашырганда, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш), объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәт бирә.;
- 4) жирлекнәң шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативларын эшли;;
- 5) Биектау муниципаль районы муниципаль берәмлегенең территориаль планлаштыру схемасы проектын, жирлекнәң социаль-икътисадый үсешенә, әлеге объектларның жирлек территориясендә эйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясавы ихтималы өлешендә, Биектау муниципаль районы муниципаль берәмлегенең территориаль планлаштыру схемасы проектын килештерә.;
- 6) жирлекнәң коммуналь, транспорт, социаль инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларын эшли;;
- 7) жирлек чикләрендә халыкка транспорт хезмәте күрсәтү һәм халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру өчен шартлар тудыра;
- 8) почта элемтәсе оешмаларына жирлек территориясендә почта элемтәсе объектларын урнаштыруда ярдәм күрсәтә, әлеге оешмаларның торак булмаган биналар бүләп бирү яки почта элемтәсе бүлекчәләрен һәм башка почта элемтәсе объектларын урнаштыру өчен биналар төзү турындағы тәкъдимнәрен карый;
- 9) жирле почта маршрутларының тотрыкли эшен булдыруга һәм аларга ярдәм итә, почта элемтәсе операторларына билгеләнгән контроль срокларда почта жибәрүләрен китеrudә ярдәм итә.;
- 10) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә башка вәкаләтләр.

4.4. Автомобиль юлларыннан файдалану, юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә түбәндәгे вәкаләтләрне гамәлгә ашыра::

- 1) жирлекнәң торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итүне, шул исәптән парковкалар (парковка урыннары) булдыруны һәм эшләвен тәэмин итүне, жирлекнәң торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышына муниципаль контрольне гамәлгә ашыра.;
- 2) әлеге объектларны проектлау нормалары, төзелеш планнары һәм генераль схемалары нигезендә жирлек юлларын каралган сервис объектлары белән тәэмин итү буенча чаралар күрә.;
- 3) юл хәрәкәтендә катнашучыларның ихтыяжларын максималь канәгатьләндерү һәм аларның куркынычсызлыгын тәэмин итү максатларында сервис объектларының эшен оештыра;
- 4) юл хәрәкәтендә катнашучыларга сервис объектларының булуы һәм якын-тирә медицина оешмаларының, элемтә оешмаларының урнашуы турында мәгълүмат, шулай ук тиешле юлларда хәрәкәт итү шартлары турында мәгълүмат

бирә;

5. Авыл жирлеге башкарма комитеты актлары

5.1. Авыл жирлеге башлыгы үз вәкаләтләре чикләрендә, авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча чыгарылган каарлар һәм күрсәтмәләр, шулай ук авыл жирлеге башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча күрсәтмәләр чыгара.

6. Финанслау. Исәпкә алу. Мөлкәт Авыл жирлеге башкарма комитеты

6.1. Авыл жирлеге башкарма комитеты, үз алдына куелган бурычларны үтәү өчен, билгеләнгән тәртиптә милек белән тәэммин ителә.

6.2. Авыл жирлеге башкарма комитеты үзенә беркетелгән мөлкәтне закон, авыл жирлеге Уставы, башка хокукий актлар, әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән чикләрдә һәм милек билгеләнеше нигезендә биләү, алардан файдалану һәм эш иту хокукин гамәлгә ашыра.

6.3. Авыл жирлеге башкарма комитеты эшчәнлеген финанслау авыл жирлеге бюджеты хисабына башкарыла. Авыл жирлеге башлыгы жирле бюджеттан авыл жирлеге башкарма комитеты эшчәнлегенә булеп бирелгән акчаларны баш бүлүче булып тора.

6.4. Авыл жирлеге башкарма комитеты эшчәнлеге нәтиҗәләре авыл жирлеге башлыгы тарафыннан раслана торган квартал, еллык отчетларда һәм балансларда чагылдырыла.

6.5. Авыл жирлеге башкарма комитеты оператив, бухгалтер исәбен алыш бара, статистик һәм бухгалтерлык хисапларын алыш бара, законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда хисап бирә.

6.6. Авыл жирлеге башкарма комитеты үзенә йөкләнгән вәкаләтләрне законда билгеләнгән тәртиптә үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән өчен җаваплы.

7. Авыл жирлеге башкарма комитетын бетерү яки үзгәртеп кору

7.1. Авыл жирлеге башкарма комитетын берләштерү, тоташтыру, бүлү, булеп бирү, үзгәртеп кору рәвешендә бетерү яки үзгәртеп кору авыл жирлеге Советы каары буенча йә суд каары буенча гамәлгә ашырыла.

7.2. Авыл жирлеге Советы каары яки суд каары нигезендә норматив хокукий акт нигезендә авыл жирлеге башлыгы ликвидация комиссиясен төзи һәм РФ Граждан кодексы нигезендә авыл жирлеге башкарма комитетын бетерү яки үзгәртеп кору тәртибен һәм срокларын билгели. Ликвидация комиссиясе билгеләнгәннән бирле аңа авыл жирлеге Башкарма комитетының эшләр белән идарә итү вәкаләтләре күчә.

7.3. Авыл жирлеге башкарма комитетын бетерү юридик затларның бердәм дәүләт реестрина кертелгәннән соң төгәлләнгән дип санала.